

AAN DE RAND

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT 2020

APRIL - MEI - JUNI

Nr. 186

Uitgave van het

HET WERK DER DAKLOZEN v.z.w.

BLINDESTRAAT 6-8 – ANTWERPEN

www.cawantwerpen.be - adr@cawantwerpen.be

Gesticht in 1939

deelwerking van CAW Antwerpen

CORONA-PROOF

Editoriaal

De lockdown die weken lang ons leven heeft beheerst, trof daklozen nog harder dan andere mensen. In je kot blijven is immers moeilijker als je geen dak boven je hoofd hebt. Er was als steeds de straat maar die lag er verlaten bij en eigenlijk mochten dakloze mensen daar zelfs niet zijn.

De lockdown had ook tot gevolg dat een aantal steunbronnen wegvielen. Zo sloot de horeca de deuren terwijl die voor de crisis vaak voedseloverschotten ter beschikking stelde. Sociale restaurants en dienstencentra legden de blok erop en bedelen bracht niets meer op want er waren nauwelijks mensen op straat. Thuislozen die bij vrienden of kennissen op de zetel sliepen, konden dat niet meer omdat de bewoners bang waren voor besmetting.

Aan het begin van de lockdown zijn ook veel sociale organisaties minder actief beginnen werken. Sommige voedselbedelingen gingen dicht omdat de meeste vrijwilligers tot de risicogroep behoorden. De capaciteit van sommige nachtopvang kelderde door de afstandsregels. Inloopcentra bleven dicht omdat er niet veilig gewerkt kon worden.

Gelukkig toonde welzijnswerkers en hulpverleners een enorme veerkracht. Zij wisten er het beste van te maken. Zo opende inloophuis De Steenhouwer na amper twee dagen lockdown opnieuw de deuren onder een coronaproof regime. En ook de Kwaffuur op Wielen wist zichzelf heruit te vinden. Jacques Serrure, bestuurder bij het Werk der Daklozen, ging er zijn licht opsteken en brengt in deze Aan de Rand verslag uit.

Dit zijn maar twee voorbeelden van hoe hulpverleners en organisaties zich wisten aan te passen aan de moeilijke omstandigheden. Ook bij andere organisaties in Antwerpen en andere steden zagen we diezelfde veerkracht en creativiteit. Dit verdient onze oprechte bewondering en waardering!

Bob Cools

Energiearmoede en de impact van de corona crisis

Begin maart verscheen de nieuwe energiearmoedebaarometer, die jaarlijks door Universiteit Antwerpen en Université Libre de Bruxelles wordt ontwikkeld op vraag van het Platform Energiearmoede van de Koning Boudewijnstichting. Dat platform verenigt leveranciers, netbeheerders, regulatoren, verenigingen voor armoedebestrijding, OCMW's, wetenschappers en besturen.

Er zijn drie 'indicatoren' om energiearmoede in kaart te brengen. Dat gebeurt op basis van enquêtegegevens (de EU-SILC-enquête van 2018). We focussen enkel op gezinnen met een laag inkomen.

Een eerste indicator is de **gemeten energiearmoede**. Hier gaat het om het aandeel gezinnen met een te hoge energiefactuur (gas, elektriciteit, stookolie, pellets, hout, steenkool, butaan- en propaangas, ...) in verhouding tot het gezinsinkomen na aftrek van de woonkosten. In 2018 leefde 14% van de gezinnen in België in gemeten energiearmoede.

De **verborgen energiearmoede** meet hoeveel gezinnen een te lage energiefactuur hebben in vergelijking met een vergelijkbaar gezin. Deze gezinnen beperken hun energieverbruik waarschijnlijk uit angst voor hoge facturen. In 2018 ging het om zo'n 4% van de gezinnen.

Een derde indicator is de **subjectieve energiearmoede**. Hier gaat het om gezinnen die van zichzelf zeggen dat ze het zich niet kunnen veroorloven om de woning voldoende te verwarmen, in 2018 zo'n 5% gezinnen in België.

Als we de drie cijfers samen bekijken, dan is in 2018 ongeveer 1 gezin op 5 (20,8%) getroffen door minstens 1 van deze vormen van energiearmoede. Maar het risico is niet voor iedereen gelijk: gezinnen waar niemand werkt, eenoudergezinnen, alleenstaanden, huurders en mensen die wonen in een huis van slechte kwaliteit, zijn vaker energiearm.

De federale Kamer (de Commissie Energie, Leefmilieu en Klimaat) organiseerde op 20 mei een **hoorzitting over de impact van de coronacrisis op energiearmoede**. Het Platform Energiearmoede was uitgenodigd als een van de experts. De federale en gewestelijke overheden hebben al heel wat maatregelen genomen om de impact te verzachten (denk aan de energiepremie voor tijdelijk werklozen in Vlaanderen, het tijdelijk verbod op uithuiszettingen en de sociale huur die nu sneller dan vroeger aangepast kan worden in functie van het inkomen). Maar toch is er nood aan meer informatie over de impact en eventuele bijkomende maatregelen.

We zien door de coronacrisis twee belangrijke effecten. Enerzijds brengen gezinnen tijdens de lock-

down veel meer tijd thuis door. Daardoor stijgt hun energieverbruik. Anderzijds wordt een aanzienlijke groep getroffen door inkomensverlies, bv. door (tijdelijke) werkloosheid, ziekte/revalidatie, faillissement, ... Zeker voor wie geen spaarbuffer heeft, zal het moeilijk worden.

De impact op de hierboven besproken energiearmoedecijfers is nog onzeker (die hangt bijvoorbeeld ook af van de energieprijzen, het klimaat, de genomen maatregelen, ...). Wel vermoeden we dat de kwetsbaarste groepen het moeilijker zullen krijgen. Wat zeker is, is dat de impact zich laat voelen op andere vlakken. Denk aan gezinnen met een budgetmeter of stroombegrenzer: voor hen is het moeilijk om te telewerken of de kinderen de hele dag digitaal les te laten volgen. Het aantal wanbetalingen van energiefacturen (en ook de waterfactuur) en het aantal gezinnen dat afbetaalplannen niet meer stipt kan naleven, zullen waarschijnlijk stijgen. Ook voor de gezondheid is deze crisis niet goed: wie de hele dag thuis moet zitten in een woning van slechte kwaliteit, met schimmel en vocht, zal daar fysiek (en mentaal) onder lijden.

De cijfers van de energiearmoedebaarometer vind je op de website van de Koning Boudewijnstichting of op de gloednieuwe blog van USAB, de Universitaire Stichting voor Armoedebestrijding van UAntwerpen

HANGJONGEREN

Ik blijf het toch een raar woord vinden, "Hangjongeren". Maar eigenlijk omschrijft dit woord exact waarover het gaat namelijk jongeren die elkaar op straat vinden om samen eigenlijk "niets" te doen of anders gezegd: "om wat rond te hangen".

Wat ik me dan afvraag is of zij dit leuk vinden. Ik vrees ervoor want wat bij aanvang als zeer relax ervaren kan worden (de vele vrije tijd), kan al gauw omslaan in verveling. Niemand houdt ervan om zich te vervelen. Ook deze jeugd niet.

Daarbij komt dat veel "volwassenen" deze rondhangende, niets doende jongeren, niet echt kunnen waarderen.

Ik kan me voorstellen dat deze jongeren zelf blij zijn dat ze even thuis weg zijn (o.a. weg van de alziende blik van hun ouders) om samen met leeftijdsgenoten wat te keuvelen. Uiteraard zal de thuissituatie en het opleidingsniveau van deze jeugd zeker een rol spelen in het feit dat ze nu tot de zogenaamde hangjongeren behoren...

Wat kunnen wij (de volwassenen) betekenen voor deze jongeren, vraag ik me af. Er zijn al tal van initiatieven genomen om de jongeren bezig te houden. Onlangs zag ik op televisie een uitzending over een grensgemeente met Frankrijk waar een gewezen straatjongere (nu een veertiger) een ruimte had ingericht als trainingsplaats om judo te beoefenen. Zijn doel was om de jongeren van de straat te houden om hen de kans te bieden om, onder zijn begeleiding, hun "fysieke stoom" af te laten. Daarnaast gebruikt hij de vechtsport om hen discipline en respect voor hun medemens bij te brengen ongeacht de kleur, geaardheid of wat dan ook. Zijn groep telt nu een 100-tal leden die wekelijks bij hem terecht kunnen. De bevraagde jongeren waren zeer blij met het initiatief. Mij lijkt het alvast een sterk idee...

En wat als deze hangjongeren nu eens zelf zouden trachten om hun tijd nuttig in te vullen? Zouden zij zich nuttig kunnen/willen maken voor de maatschappij? Moet kunnen. Ik denk er bijvoorbeeld aan dat deze jongeren boodschappen kunnen doen voor mensen in hun buurt die minder goed te been zijn. Dit zou kunnen door een flyer in de brievenbus te steken waarop het initiatief voorgesteld wordt zodat de buurt op de hoogte is van dit initiatief. Wie weet...?

Het Coronavirus heeft het probleem van hangjongeren tijdelijk opgelost, maar van zodra het kan, zullen ze er weer zijn ... Misschien vinden ze het echt wel leuk om niets te doen en wat "rond te hangen", maar ik ben geneigd te denken dat het merendeel van hen liever iets zinvoller te doen zou hebben...

Jan De Caluwé.

Inloophuis De Steenhouwer open tijdens de lockdown!

Op maandag 16 maart veranderde er plots veel in inloophuis De Steenhouwer.

Om de verspreiding van het Coronavirus zoveel mogelijk te voorkomen, werd beslist de zaal verder open te houden, maar enkel voor daklozen, m.a.w. voor personen die op straat overnachten of in een nachtopvang. Aan thuislozen werd gevraagd in hun woonst te blijven.

En op diezelfde maandag 16 maart was het onvermijdelijk dat aan alle vrijwilligers van de keuken en achter de toog in de zaal gevraagd werd thuis te blijven. Dat was des te meer noodzakelijk omdat er velen onder hen, gezien hun leeftijd, tot de risicogroep behoren.

Het was dus plots voor iedereen duidelijk wat niet meer kon. Maar, onderschat het CAW Antwerpen niet; al heel snel werd De Steenhouwer heruitgevonden!

De verdeling van voedselpakketten 's morgens om 9u werd en wordt nog steeds verder gezet. De nieuwe logistieke organisatie kwam op gang: aanschuiven voor het voedselpakket gebeurt buiten op het voetpad. Daar werden markeringen aangebracht met anderhalve meter tussenafstand. Het was even wennen, maar na korte tijd wisten alle bezoekers wat ze moesten doen. Dagelijks worden de 100 pakketten in de lange gang naar de zaal verdeeld. De thuislozen ontvangen ook een pakket, maar zij moeten nadien huiswaarts keren. En 's morgens wordt ook soep verdeeld!

In de grote zaal voor de bezoekers werd het aantal zitplaatsen natuurlijk gereduceerd. Er kunnen nu nog

slechts 15 bezoekers tegelijk binnen. Daarom werd er voor een beurtrol geopteerd: de daklozen mogen elk gedurende minimaal drie kwartier in de zaal uitrusten aan een tafel. Bij binnenkomst ontvangen zij een stof-ten mondmasker. De toog in de zaal wordt hoofdzakelijk bemand door trouwe bezoekers die De Steenhouwer goed kennen. Zij schenken de gratis koffie, thee, water. En, zoals steeds, staan de hulpverleners aan de balie in de zaal voor hen klaar. Na een half uur wordt er gewisseld. De 12 bezoekers die vertrekken geven hun mondmaskers af. Alle mondmaskers, ook die van de hulpverleners en van de toogmedewerkers worden dagelijks gewassen.

De Steenhouwer is tijdens de Corona-periode nu 7 dagen op 7 open! Dit is mogelijk dankzij een beurtrol met meerdere CAW-medewerkers die ter beschikking staan zolang hun eigen werking helemaal stilligt. Dat heeft de CAW-leiding prima georganiseerd.

Vermits de keuken gesloten is, werd er gezocht naar een mogelijkheid om de bezoekers toch een maaltijd te kunnen bieden: metSense, een organisatie die een aantal bestaande horeca-initiatieven overkoepelt zoals buurtrestaurants, levert 7 dagen op 7 zeventig individueel verpakte maaltijden aan. Die worden om 13u gratis aan de bezoekers meegegeven. Zij die op dat ogenblik in de zaal mogen, kunnen daar middageten. De anderen moeten helaas een andere plek zoeken. Gelukkig is het lente, en weldra volle zomer.

Chapeau voor iedereen die in deze uitzonderlijke tijd zoveel bijdraagt aan het lenigen van de noden van de minder bedeedden in onze maatschappij!

'Kwaffuur oep wielen' wordt 'Koffie oep wielen'

In de editie juli-augustus-september 2019 werd in Aan de Rand het initiatief van Isabelle Cuyt voorgesteld: Isabelle gaat met haar bakfiets thuis- en daklozen opzoeken in o.a. De Plataan, De Vaart en Victor en biedt hen voetverzorging aan en is ook hun haarkapster.

Midden maart, kort na de afkondiging van de beperkende maatregelen tegen de verspreiding van het Coronavirus werd de bakfiets 'Kwaffuur oep wielen' al heel snel omgetoverd tot 'Koffie oep wielen'!

Isabelle, bijgestaan door Jessica Sterckx, gaat nu bijna dagelijks door Antwerpen op tocht om de mensen die tijdens deze tijden op de straat aangewezen zijn, te ontmoeten en hen een kop koffie en iets lekkers aan te bieden. Ook in de weekends zijn ze onderweg.

Dit tijdelijk project geniet niet alleen de goedkeuring van de Stad Antwerpen, mobilant, het C.A.W. (Centrum voor Algemeen Welzijnswerk) en De Steenhouwer, maar krijgt ook steun van sympathisanten en vrijwilligers die regelmatig iets lekkers schenken wat meekan in de bakfiets. En de bakfiets, die werd gesponsord door Fietsenwinkel De Geus.

Dit prachtig en creatief idee van Isabelle moest natuurlijk eerst goedgekeurd worden. Het Stadsbestuur van Antwerpen wilde immers in deze 'social distance'-periode geen samscholingen op straat. Spoedig na overleg tussen Isabelle en Stad Antwerpen en mobilant, C.A.W. en het Stadsbestuur kwam er groen licht!

De gemaakte afspraken worden goed gerespecteerd en de doelgroep wordt goed bereikt. Tot 50 klanten per dag hebben deugd van de "Koffie oep wielen". Er leven sinds het begin van de Coronacrisis helaas meer mensen op straat: de inloophuizen voor daklozen kunnen

maar een beperkt aantal bezoekers ontvangen en overnachten bij vrienden op de sofa is ook weggevallen door het besmettingsgevaar!

Elke dagtocht is behoorlijk lang: Ploegstraat → Astridplein (via Kievitsplein), Astridplein → Keyserlei, Keyserlei → Kerkstraat, Kerkstraat → Park Spoor Noord, Park Spoor Noord → Sint-Jansplein, Sint-Jansplein → Coninckplein, Coninckplein → Astridplein, Astridplein → Keyserlei, Keyserlei → Meir, Meir → Groenplaats,

Groenplaats → Sint-Andries, Sint-Andries → Sint-Annatunnel, Sint-Annatunnel → Muntstraat, Muntstraat → Meir, Meir → Hendrik Conscience, Hendrik Conscience → Sint Paulus, Sint Paulus → Paardenmarkt, Paardenmarkt → Ossenmarkt, Ossenmarkt → Keyserlei, Keyserlei → Astridplein, Astridplein → Ploegstraat (via Kievitsplein). Een enorme tocht!

En er is meer dan 'Koffie oep wielen': Isabelle en Jessica zorgen er ook voor dat de klanten doorverwezen worden naar hulpverlening en diensten waar ze beroep op kunnen doen! Ook dit is voor de mensen op straat belangrijk en heel waardevol.

KLEDING GEZOCHT

De dak- en thuisloze bezoekers van Inloophuis De Steenhouwer kunnen elke vrijdag terecht in het kledingwinkeltjes van het inloophuis. Ze kunnen er voor weinig geld spullen kopen. Mits toelating van de maatschappelijk werker kan het zelfs helemaal gratis.

Momenteel zijn de vrijwillige medewerkers van het winkeltje dringend op zoek naar rugzakken, sokken, mannenschoenen, jassen en herenondergoed. Maar ook andere *propere* kleding blijft welkom

Alvast bedankt om als vanouds gevolg te geven aan onze oproep.

Kledij kan afgegeven worden in

**Inloophuis De Steenhouwer,
Provinciestraat 108A,
2018 Antwerpen**

**Best vooraf wel even checken of het inloophuis
open is op nummer 03/227.227.4**

**Of per mail:
de.steenhouwer@cawantwerpen.be**

**In de regio Antwerpen worden grotere
hoeveelheden eventueel ook opgehaald.**

REAGEREN KAN

Hebt u vragen of bedenkingen?

Wilt u gewoon uw mening of een gedachte kwijt?

U kan steeds reageren via **eboonet@skynet.be**.

Als u de voorkeur geeft aan pen en papier of de telefoon dan treft u ons op
Het Werk der Daklozen, Aan de Rand, Blindestraat 6, 2000 Antwerpen. GSM: 0475.26.05.70

U KAN ONS HELPEN door ons project 'renovatie van gebouwen WDD' financieel te steunen.
Wij danken u voor elke gift, hoe klein deze ook mag zijn!

VOOR GIFTEN ONDER 40 EURO EN/OF INDIEN U GEEN FISCAAL ATTEST WENST, kan u storten op rekening:

Bankrekening IBAN BE 23 4127 1725 8191

van HET WERK DER DAKLOZEN, BLINDESTRAAT 6, 2000 ANTWERPEN

* * * * *

GIFTEN VANAF 40 EURO KAN U (BINNEN EENZELFDE BUGERLIJK JAAR) AFTREKKEN VAN UW BELASTINGEN.

Hiervoor hebt u een fiscaal attest nodig. Dit attest kan u enkel bekomen als u stort op onze EIGEN PROJECTREKENING binnen de Koning Boudewijnstichting. De Stichting verleent de wettelijke fiscale vrijstelling aan schenkers die via onze eigen projectrekening giften doen. U kan storten op rekening:

Bankrekening BE10-0000-0000-0404

van KONING BOUDEWIJNSTICHTING, BREDERODESTRAAT 21, 1000 BRUSSEL

Mededeling: 128/3140/00041